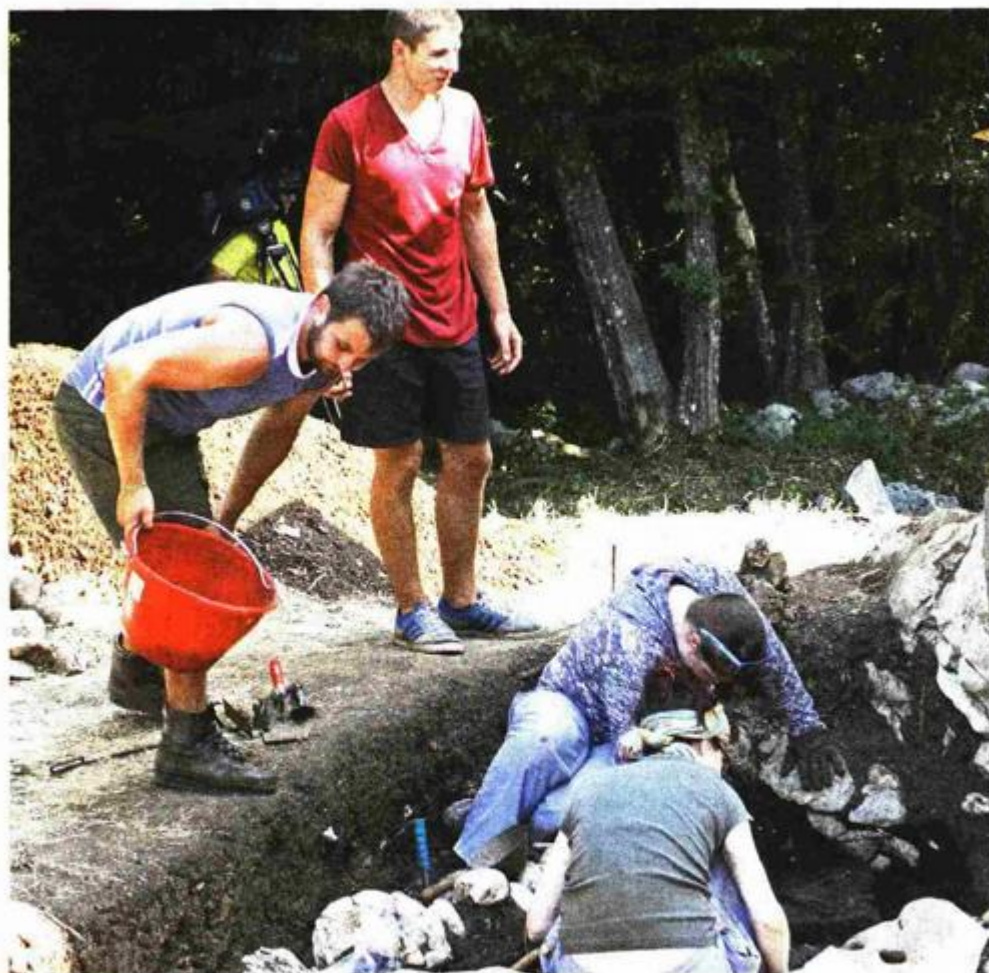

Arheološka eksplozija u karlovačkom kraju

Od početka gradnje autoceste otvoreno više od 1000 nalazišta iz svih povijesnih era

Gotovo nevjerojatno zvuči podatak da ih je prije osamostaljenja Hrvatske bilo tek 40-ak. Cijela jedna generacija hrvatskih arheologa u stručnom je smislu doslovno odrasla na trasi Dalmatine otkrivajući povijesne senzacije

Snježana Bičak
snjezana.bicak@vecernji.net

G

otovo nerealno zvučao je podatak da je Karlovačka županija prije Domovinskog rata, odnosno prije osamostaljenja Hrvatske imala poznatih tek 40-ak arheoloških lokaliteta. Bila je riječ uglavnom o poznatim crkvama, starim gradovima, lokalitetima s kojih su ljudi nalaze i prije stotinjak godina sami nosili u muzeje u Zagreb.

Krešimir Raguž, karlovački arheolog, posao je 'čeličio' na autocesti Zagreb – Sveti Rok gdje je istraženo tisuću lokaliteta

Ono što je ispod zemlje, sve tajne skrivane pod zemljom iz vremena prije Krista, iz vremena rimske vladavine, srednjeg vijeka, sve ono što su tijekom silnih godina sakrili kamen i grumen zemlje, kao da nikoga nije zanimalo. Relativno mali broj poznatih lokaliteta, s obzirom na to da smo kroz cijelu povijest na prometno vrlo atraktivnoj poziciji, tragičnim čini podatak iz 2015. u kojoj je u Karlovačkoj županiji gotovo tisuću poznatih, a tridesetak otvorenih arheoloških nalazišta te još 50-ak u pripremi – čekaju se dodatna sredstva kako bi se nastavilo istraživati.

– Činjenica je da je Karlovačka županija, u odnosu na sve druge sredine u Hrvatskoj, u posljednjih 20-ak godina doživjela najveći "procvat" arheologije, ima najveći skok u broju arheoloških nalazišta te u kvaliteti obrade na-

U Viničici kod Josipdola nalazište je staro gotovo 30.000 godina i ovog ljeta nadeni su ostaci naroda Japoda. No, ima tragova rimske kulture, utvrdenog grada s bedemima
 KRISTINA ŠTEDUL
 FABAC / PIXSELL

lazišta. Neke sredine, poput Dalmacije, oduvijek su puno pažnje posvećivale istraživanju, no ovaj je središnji dio Hrvatske bio, zapravo, neistražen. Upitna je bila i kvaliteta arheoloških istraživanja. Primjerice, tada se malo istraživalo bogatu ostavštinu iz rimskog perioda. Da je riječ o kvalitetnim i jedinstvenim nalazištima, govore lokacije koje se istražuju poput, rimskih utvrda u Bukovlju, pa eto i čamca na Kupi kod Karlovca kojim su Rimljani prevozili cigle za gradnju – kaže nam Krešimir Raguž, jedini arheolog zaposlen u karlovačkom Konzervatorskom odjelu Ministarstva kulture. Kaže da je puno toga utjecalo na ovu veliku promjenu, ponajprije činjenica što Hrvatska želi istraživati svoju povijest.

– Jedan od razloga je i nova metodologija rada na lokalitetu. Pomoću modernih metoda u arheološkoj forenzici možemo iz jedne kosti ili iz kose doći do raznih podataka o starosti osobe, bolestima, načinu života. Više surađujemo s nizom stručnjaka u Hrvatskoj, Europi i SAD-u. Na porast broja nalazišta utjecala je i činjenica što se pojavila jedna nova generacija arheologa koja je imala taj žar za istraživanjem. Domagoj Pekić došao je u odjel 1997. kada se počela graditi autocesta Zagreb – Sveti Rok. Tada se u istraživanje uključilo puno arheologa, propješačili su kilometre, istraživali više od tisuću lokacija, otvorili i iskopali stotinjak lokaliteta. O svemu imamo i dobru bazu podataka. Nalazišta su otkrivana uz pomoć literature s interneta, starih karata, pregledom terena, po toponimima, u razgovoru sa stanovništvom, tako da je jedna cijela generacija arheologa stasala na autocesti jer, osim naših, bilo je tu i 20-ak arheoloških nalazišta kolega iz Zagreba – dodaje Raguž. Osim Pekića, kaže, još su dva imena koja su pokrenula karlovačku

arheologiju; Juraj Štefančić, entuzijast i istraživač koji im je pomogao otvoriti oko 200 lokaliteta, te speleolog Hrvoje Cvitanović koji je pozicionirao speleološku arheologiju među vodeće u Hrvatskoj i Europi.

– Stručnjaci s Hrvatskog restauratorskog zavoda, Instituta za arheologiju, zatim Odsjeka za povijest i Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Arheološkog muzeja, te kolege iz drugih zemalja, svi oni zadnjih su dvadesetak godina istraživali, proučavali i zahvaljujući njima županija ima tako velik broj arheoloških nalazišta – dodaje Raguž. I sada je oko 20-ak arheologa na nalazištima po županiji koje sami vode i gdje im pomažu i studenti. Otvorena su arheološka nalazišta iz svih povijesnih perioda; od prapovijesti, poput Viničice kod Josipdola koja je i antičko nalazište. Tu je lokaciju opsjedao i rimski car August, nalazišta lasinjske kulture pokraj Lasinje ili nalazišta tumula, grobnih gomila iz brončanog doba pokraj Bosiljeva ili rimska vojna utvrda u Gornjem Bukovlju pokraj Generalskog Stola. U županiji je i pet rimskih nekropola u pećinama gdje su Rimljani pokapali ljude, i one su jedinstvene u Hrvatskoj. Baraćeve pećine, iako se još istražuju, primjer su lokaliteta koje danas zaraduje na turističkoj ponudi.

– Zanimljivo je da čak 96 posto prapovijesnih lokaliteta narod pamti; kroz priče, legende, ime mjesta. Zato je važno i razgovarati s ljudima koji istražuju povijest svoga mjesta, tako smo otkrili i drveni rimski čamac na Kupi. Činjenica je da u radu imamo veliku podršku Ministarstva kulture i vjerujem da će ti rezultati pomoći da zaposlimo još mladih arheologa. Što se tiče naših uvjeta u Karlovačkoj županiji, danas mogu reći da radimo dobar posao – dodao je Krešimir Raguž. ●

Raguž kaže da sav čar arheologije danas dolazi do izražaja i zbog forenzičke arheologije jer danas se iz jedne kosti ili iz kose može otkriti sve o toj osobi; od čega je bolovala, što je jela, dakle zatvoriti cijelu priču o ljudskom životu u nekoj zajednici